

แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด ชื่อตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ ๓.๓๗ ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานการขอรับการรับรองข้อมูลความเป็นกรด-ด่าง ในน้ำบริโภคและขยายขอบข่ายการขอรับการรับรองข้อมูลความกระด้างและสารละลายทั้งหมดที่เหลือจากการระเหย (TDS) ในน้ำบริโภค ของห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน มอก. ๑๗๐๒๕-๒๕๖๑ (ISO/IEC 17025 : 2017)
--	---

๑. วัตถุประสงค์ (Objectives)

๑. ห้องปฏิบัติการกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัยได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบด้านสาธารณสุขจากสำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017
๒. ห้องปฏิบัติการมีการดำเนินงานระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการตามมาตรฐานสากล ISO/IEC ๑๗๐๒๕ : ๒๐๑๗ ทั้งด้านการบริหารงานและด้านวิชาการ
๓. ผลการตรวจวิเคราะห์และทดสอบมีความถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ เป็นที่ยอมรับและสร้างความพึงพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
๔. เพื่อยืนยันและยอมรับความสามารถห้องปฏิบัติการโดยผู้ใช้บริการห้องปฏิบัติการหรือองค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมาย
๕. เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริหารว่าสามารถบรรลุความต้องการของผู้ใช้บริการได้
๖. เพื่อลดการสูญเสียจากการดำเนินงานที่ไม่มีคุณภาพทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

๒. ขอบเขต (Scope)

ใช้หลักการ Plan-Do-Check-Action (PDCA) ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาระบบบริหารห้องปฏิบัติการให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017

๑. ขั้นตอนการวางแผนจัดทำระบบบริหารห้องปฏิบัติการ
 - ๑.๑ ศึกษาข้อกำหนด ISO/IEC 17025 : 2017 และข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้อง
 - ๑.๒ วิเคราะห์ศักยภาพและประเมินความพร้อมของห้องปฏิบัติการกรมอนามัย
 - ๑.๓ ขอความเห็นชอบและอนุมัติงบประมาณในการจัดทำระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการจากผู้บริหาร
 - ๑.๔ แต่งตั้งคณะทำงานและมอบหมายงานในตำแหน่งที่สำคัญของระบบคุณภาพ
 - ๑.๕ กำหนดและจัดทำนโยบายคุณภาพห้องปฏิบัติการให้สอดคล้องตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017
 - ๑.๖ ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานตามระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการ
 - ๑.๗ จัดทำเอกสารในระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการเสนอผู้บริหารสูงสุดเพื่ออนุมัติใช้งาน

๑.๘ ปฏิบัติการเตรียมความพร้อมของห้องปฏิบัติการและจัดให้มีการประกันและควบคุมคุณภาพ การทดสอบ ดังนี้

๑.๘.๑ ดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ วัสดุอ้างอิงมาตรฐาน สารมาตรฐานอ้างอิง

๑.๘.๒ ประสานงานให้มีการสอบเทียบและทวนสอบเครื่องมืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการทดสอบ

๑.๘.๓ ดำเนินการตรวจสอบความใช้ได้ของวิธีทดสอบ

๑.๘.๔ เข้าร่วมโปรแกรมทดสอบความชำนาญ

๑.๘.๕ ดำเนินการควบคุมคุณภาพภายในของการทดสอบ

๒. ขั้นตอนการนำระบบบริหารห้องปฏิบัติการทดสอบไปปฏิบัติ

โดยในขั้นตอนนี้ผู้จัดการคุณภาพและผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ มีการนำระบบคุณภาพ ISO/IEC 17025 : 2017 ไปทดลองใช้งานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

๓. ขั้นตอนการตรวจสอบประสิทธิผลของระบบบริหารห้องปฏิบัติการ

๓.๑ จัดให้มีการตรวจติดตามคุณภาพภายใน

๓.๒ จัดให้มีการประชุมทบทวนการบริหารงานและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบคุณภาพของห้องปฏิบัติการ

๔. ขั้นตอนการแก้ไขและปรับปรุงระบบบริหาร

เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลักจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้าหรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม

๔.๑ แก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการตรวจติดตามคุณภาพภายในทั้งด้านบริหารงานและด้านวิชาการ

๔.๒ ดำเนินการเตรียมเอกสารเพื่อขอการรับรอง โดยจัดเตรียมเอกสารและข้อมูลตามแบบฟอร์มคำขอรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบด้านสาธารณสุข ตามมาตรฐาน ISO/IEC

17025 : 2017 จากสำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

๔.๓ ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่พบจากการตรวจประเมิน

๓. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

ISO/IEC ย่อมาจาก The International Organization for Standardization; ISO และ The International Electrotechnical Commission; IEC คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. ๑๗๐๒๕ (ISO/IEC 17025) ซึ่งเป็นข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความสามารถของห้องปฏิบัติการในการดำเนินการทดสอบและ/หรือสอบเทียบ ซึ่งจะประกอบด้วยข้อกำหนดด้านการบริหารงานคุณภาพและข้อกำหนดด้านวิชาการ โดยมาตรฐานนี้สามารถที่จะนำมาใช้ได้กับทุกองค์กรที่มีการดำเนินกิจกรรมการทดสอบและ/หรือสอบเทียบ

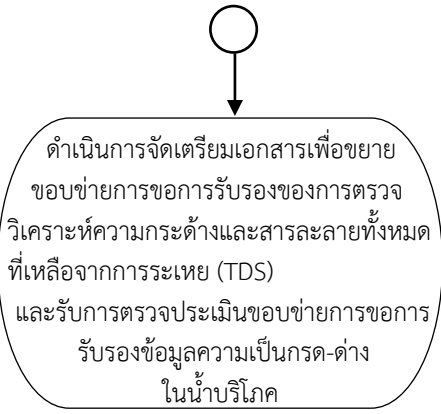
๔. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

๑. นางวันนี มากันต์	ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการพิเศษ
๒. นางสาวชिरา ซอโหม	ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ
๓. นายพิสิฐ วีระพันธ์	ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ
๔. นางสาวอาภัสรา แบ่งดี	ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ
๕. นางสาวผาติมีะ ไบน่าหวี	ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ
๖. นางสาวพัทยา พลวิชัย	ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

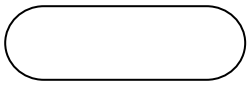

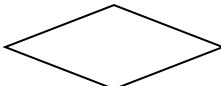

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
๑			๕ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	ISO-IEC 17025-2017 General requirement
๒		จัดทำแผนระบบงาน คุณภาพ	๗ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	ISO-IEC 17025-2017 General requirement
๓		จัดตั้งทีมงานคุณภาพ	๑ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	ISO-IEC 17025-2017 General requirement
๔		ดำเนินการอบรมเจ้าหน้าที่ ตามหัวข้อที่เกี่ยวข้อง	๙๐ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	- ISO-IEC 17025-2017 General requirement - คู่มือคุณภาพ (QM-RLDC-๐๑)
๕		จัดทำเอกสารระบบ คุณภาพ	๑๒๐ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	- ISO-IEC 17025-2017 General requirement - คู่มือคุณภาพ (QM-RLDC-๐๑) - ระเบียบปฏิบัติ (SOP-RLDC-๐๑-๐๒๔) - วิธีการปฏิบัติงาน (WI-RLDC-๐๑-๐๓) และ (WI-CH-๐๑-๐๘) - คู่มือการทดสอบ (TM-CH-๐๑) - แบบฟอร์ม (FM-CH-๐๑-๐๑๘)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
๖	<pre> graph TD Start(()) --> Box[เตรียมความพร้อมของห้องปฏิบัติการและจัดให้มีการประกันและควบคุมคุณภาพการทดสอบ] </pre>	จัดทำระบบประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพ	๓๐ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ISO-IEC 17025-2017 General requirement - คู่มือคุณภาพ (QM-RLDC-๐๑) - ระเบียบปฏิบัติ (SOP-RLDC-๐๑-๐๒๔) - วิธีการปฏิบัติงาน (WI-RLDC-๐๑-๐๓) และ (WI-CH-๐๑-๐๘) - คู่มือการทดสอบ (TM-CH-๐๑) - แบบฟอร์ม (FM-CH-๐๐๑-๐๑๘)
๗	<pre> graph TD Box[] --> Diamond{จัดให้มีการนำระบบคุณภาพตามไปทดลองใช้งาน} </pre>	นำเอกสารงานคุณภาพไปใช้งาน	๙๐ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ISO-IEC 17025-2017 General requirement - คู่มือคุณภาพ (QM-RLDC-๐๑) - ระเบียบปฏิบัติ (SOP-RLDC-๐๑-๐๒๔) - วิธีการปฏิบัติงาน (WI-RLDC-๐๑-๐๓) และ (WI-CH-๐๑-๐๘) - คู่มือการทดสอบ (TM-CH-๐๑) - แบบฟอร์ม (FM-CH-๐๐๑-๐๑๘)
๘	<pre> graph TD Diamond[] --> Diamond2{จัดให้มีการตรวจติดตามคุณภาพภายในกองห้องฯ} </pre>	ดำเนินการตรวจติดตามคุณภาพภายในและแก้ไขข้อบกพร่อง	๑๕-๓๐ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ISO-IEC Suggestion 17025-2561 - คู่มือคุณภาพ (QM-RLDC-๐๑) - ระเบียบปฏิบัติ (SOP-RLDC-๐๑-๐๒๔) - วิธีการปฏิบัติงาน (WI-RLDC-๐๑-๐๓) และ (WI-CH-๐๑-๐๘) - คู่มือการทดสอบ (TM-CH-๐๑) - แบบฟอร์ม (FM-CH-๐๐๑-๐๑๘)
๙	<pre> graph TD Diamond2[] --> Diamond3{จัดให้มีการทบทวนระบบคุณภาพ โดยมีผู้บริหารสูงสุดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน} Diamond3 --> End(()) </pre>	ประชุมการทบทวนการบริหาร	๕ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	ISO-IEC 17025-2017 General requirement

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
๑๐	 <p>ดำเนินการจัดเตรียมเอกสารเพื่อขยาย ขอบข่ายการขอการรับรองของการตรวจ วิเคราะห์ความกระด้างและสารละลายทั้งหมด ที่เหลือจากการระเหย (TDS) และรับการตรวจประเมินขอบข่ายการขอการ รับรองข้อมูลความเป็นกรด-ด่าง ในน้ำบริโภค</p>	จัดเตรียมเอกสารเพื่อยื่น ขอรับการรับรองจาก หน่วยงานรับรอง	๓๐ วัน	นางวันนี มากันต์ และทีมงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ISO-IEC Suggestion 17025-2561 - คู่มือคุณภาพ (QM-RLDC-๐๑) - ระเบียบปฏิบัติ (SOP-RLDC-๐๑-๐๒๔) - วิธีปฏิบัติงาน (WI-RLDC-๐๑-๐๓) และ (WI-CH-๐๑-๐๘) - คู่มือการทดสอบ (TM-CH-๐๑) - แบบฟอร์ม (FM-CH-๐๐๑-๐๑๘)

หมายเหตุ : สารละลายทั้งหมดที่เหลือจากการระเหย (Total Dissolved Solid) กับ ของแข็งละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solid) มีความหมายเดียวกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

๖. ภาคผนวก (ไม่มี)